

DOWN

AUSTRALISKA NYZEELÄNDSKA VÄNSKAPSFÖRENINGEN

WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

UNDER

NR 3 / 2019

**BURNING
MOUNTAIN**

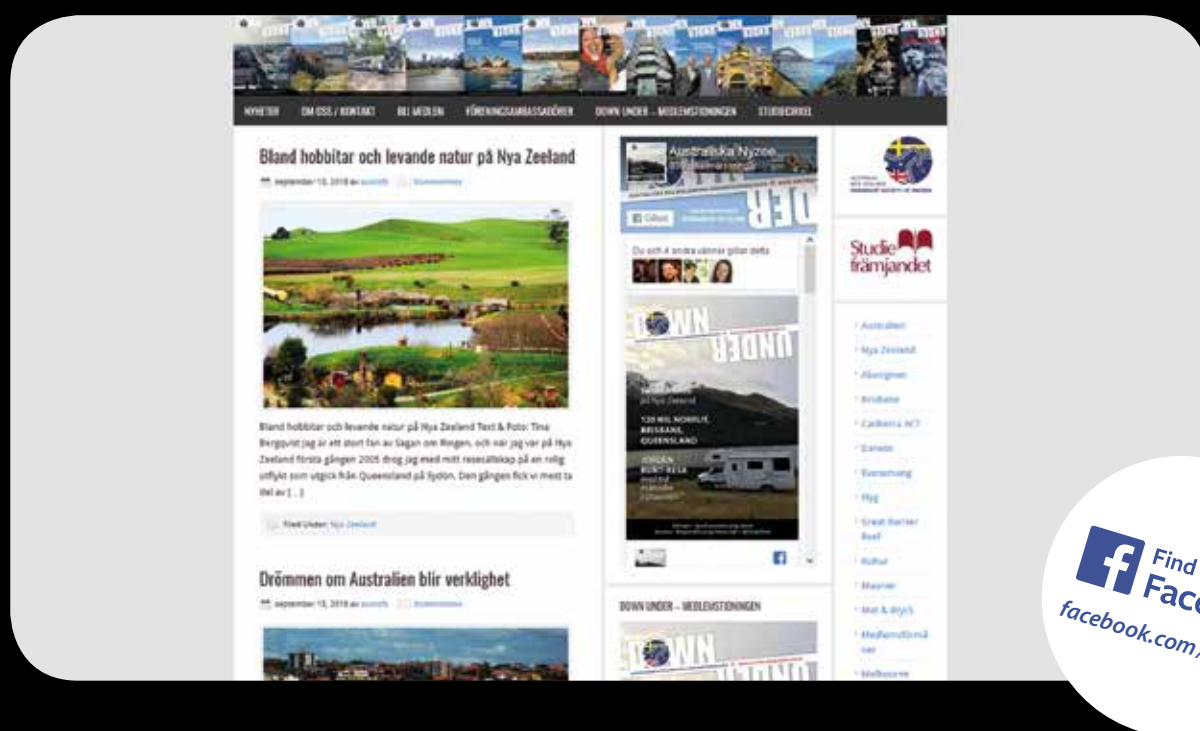
**SEX VECKOR
DOWN UNDER**

Matlagning med
MATT PRESTON

*Tredje resan - till vägens slut / Kia Ora Golden Bay
Australiska slanguttryck / Hur står det till med elitidrotten i Australien?*

Besök VÄNSKAPSFÖRENINGENS HEMSIDA

På hemsidan hittar du senaste nytt om evenemang, nyheter, medlemsförmåner och tips. Du kan läsa artiklar, reseskildringar och få information om working holiday, visum mm.

WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

Bli medlem

**I AUSTRALISKA NYZEELÄNDSKA
VÄNSKAPSFÖRENINGEN**

Medlemsavgift 200:- kalenderår.

I medlemsavgiften ingår bland annat fyra nummer av Down Under.

Inbetalning till PlusGiro konto 54 81 31-2.

Uppge namn, ev. medlemsnummer och e-postadress.

Vårt jubileumsnummer blev mycket uppskattat och flera medlemmar har hört av sig och tackat för "a trip down memory lane". Tillsammans med er vill vi fortsätta att inspirera och skapa härliga reseminnen och upplevelser kopplade till våra favoritländer Australien och Nya Zeeland.

I det här numret får vi bland annat läsa om Tina Bergqvist som har träffat och intervjuat Matt Preston, den prisbelönta matjournalisten, receptkreatördomare i "Masterchef Australia". När årets säsong visats på TV i Australien har han samtidigt haft ett samarbete med IKEA, där han hållit i en workshop i matlagning med en svensk twist. Birgitta Eriksson tar oss med på en 6 veckors resa Down Under. Efter två husbilsemestrar i Nya Zeeland hade vi ännu inte fått nog. Nu skulle vi ta oss tid att köra ända till vägens slut berättar Monica Gustafsson i sin artikel. Per-Anders Akersten låter oss besöka Burning Mountain Nature Reserve. Åsa Duffy skriver om en av Sydöns mest spektakulära platser, Golden Bay. Föreningen har existerat i 50 år 1969 – 2019 och vi hoppas kunna fortsätta i många år till, men vi behöver hjälp av er medlemmar, dela med er av reseberättelser och upplevelser. Tipsa gärna bekanta och vänner om vår förening, kanske ge bort ett medlemskap som gåva, visa upp vår fina medlemstidning.

Om ni har Facebook så följ oss gärna så ni inte missar evenemang och nyheter:

www.facebook.com/ausnzfs

www.australien-nyazeeland.se

Lars Wallin
Chefredaktör

Burning Mountain 5

Sex veckor Down Under 10

Matlagning med Matt Preston 12

INNEHÅLL

4 ORDFÖRANDEN HAR ORDET

AUSTRALISKA SLANGUTTRYCK 17

7 TREDJE RESAN – TILL VÄGENS SLUT

HUR STÅR DET TILL MED
ELITIDROTEN I AUSTRALIEN? 18

15 NYHETER

BLI MEDLEM 19

16 KIA ORA GOLDEN BAY

REDAKTION

Chefredaktör: Lars Wallin

lars.wallin@australien-nyazeeland.se
+46 73 7544 020

Ansvarig utgivare: Erwin Apitzsch
erwin.apitzsch@australien-nyazeeland.se
+46 70 8144 865

Annonsering: Tomas Eisner
tomas.eisner@australien-nyazeeland.se
+46 8 458 05 57

DOWN UNDER

c/o Erwin Apitzsch
Nordmannavägen 4
224 75 Lund

ISSN 2001-1121

www.australien-nyazeeland.se

Layout: Elisa Heleä

Framsida: Susila och Janne Adolffsson

Redaktionen delar ej nödvändigtvis
åsikter som framförs i artiklar.

ORDFÖRANDEN

Erwin Apitzsch har ordet

I oktober blir det förbjudet att klättra på klippan Uluru, tidigare Ayers Rock, efter ett beslut 2017 att stoppa klättrandet. För ursprungsbefolkningen aboriginerna är sandstensklippan Uluru en helig plats, som de länge har bitt besökare att lämna ifred. Beslutet har lett till att turister i långa banor har kommit till platsen för att hinna bestiga den röda klippan innan förbudet träder i kraft. Turistinvasionen har lett till nedskräpning och ett kaos som jämförts med situationen på Mount Everest, där trängsel har bidragit till svåra olyckor. Låt oss hoppas att de sista veckorna förlöper på ett bra sätt för besökarna och naturen.

Är tågresa "Rocky Mountaineer", som går genom den kanadensiska delen av Klippiga bergen mellan Vancouver och Kamloops, världens vackraste? Det hävdar somliga, men det finns också andra uppfattningar och något objektivt svar finns inte. Om man googlar på "Världens vackraste tågresa" visas flera tågresor i Australien och Nya Zeeland.

TranzAlpine betecknas som den mest ikoniska tågresa i Nya Zeeland. Den går från Christchurch i öster, genom raviner, spetsiga berg och djupa floddalar till staden Greymouth och är 223 kilometer lång. Tågresa tar omkring fem timmar och snirklar sig genom 16 tunnlar. Tåget har öppna observationsplattformar för den som vill fotografera naturen. En annan spektakulär tågresa i Nya Zeeland är Coastal Pacific Railway, som går mellan städerna Picton och Christchurch på Sydön. Den 350 kilometer långa resan tar cirka sex timmar och passerar 175 broar. På vänster sida ser man Stilla havet och på höger sida har man utsikt över berg.

Australiens bidrag till världens vackraste tågresa utgörs av The Ghan, som också kallas Great Southern Rail. Indian Pacific-rutten, som är tre nätter lång, går mellan Sydney vid Stilla havet och Perth vid Indiska oceanen. Tåget gör ett antal stopp utmed vägen i centrala Australien för att ge passagerarna en chans att se sig omkring. The Ghan går också mellan Darwin i norr och Adelaide i söder, en tripp som också den tar tre dagar och i år firar 90-årsjubileum. Tågresa är anpassad för turister och stannar vid utvalda sevärdheter. Den resan ser jag fram emot att göra tillsammans med mina barn under den kommande jul- och nyårsledigheten.

När vi är inne på ämnet "Världens bästa" när det gäller rekord, kan nämnas att Baldwin Street i Dunedin, Nya Zeeland har blivit av med sitt rekord som den brantaste gatan i världen. Guinness rekordbok har, efter noggranna mätningar, kommit fram till att gatan Ffordd Pen Llech i staden Harlech i norra Wales, med en lutning på 37,5 grader, är världens brantaste.

Framtiden för Stora barriärrevet i Australien ser dyster ut. Det konstateras i en ny rapport från australiska myndigheter. De ökade klimatförändringarna och stigande havstemperaturerna resulterade i att utsikterna beskrivs som mycket dåliga. Barriärrevet anses som viktigt för Australiens identitet och uppgiften att förbättra utsikterna är avgörande för att rädda revet. Enligt rapporten krävs det omedelbara åtgärder. Den aktuella statistiken visar att Australiens utsläpp har ökat för fjärde året i rad. Miljöorganisationerna vill att det görs mer för att förbättra klimatet, inte minst eftersom regeringen planerar ytterligare satsningar på produktion av kol. I förlängningen kan det innebära att Stora barriärrevet kan förlora sin status som världsarv när FN-organet Unesco möts nästa år, vilket vore ett steg i fel riktning.

Terrordådet i Christchurch då en beväpnad man öppnade eld i en moské, mitt under fredagsbönen, den 15 mars i år ledde till att ett femtiotal människor dödades. Rättegången mot den misstänkte terroristen beräknas inledas i maj nästa år. Händelsen har dock redan fått positiva samhällsliga konsekvenser då nyzeeländarna har börjat lämna in sina skjutvapen till myndigheterna inom ramen för det statliga återköpsprogrammet. Målet är att få bort halvautomatiska vapen från gatorna. Det första av mer än 250 insamlingstillfällen ägde rum i Christchurch lördagen den 13 juli då 68 personer lämnade in sammanlagt 97 vapen. Det är glädjande att konstatera att genväret från vapeninnehavarna har varit väldigt positivt.

Jag hoppas att sommaren har varit bra och att de som har besökt Australien och Nya Zeeland under senare tid, vill dela med sig av sina erfarenheter i form av en artikel i vår tidskrift Down Under eller hålla ett föredrag för våra medlemmar och allmänheten. Vi tar också gärna emot förslag på innehåll i Down Under och om det finns önskemål om föredrag, arrangemang av gemensamma resor eller andra aktiviteter. ★

BURNING MOUNTAIN

Text & Foto: Per-Anders Akersten

Från Gunnedah till Newcastle är det ungefär 300 kilometer. Först längs Kamilaroi Highway, som till stor del går längs en järnväg. På den går det ett persontåg från/till Sydney en gång om dagen och dessemellan trafikeras den intensivt av långa tåg, lastade med kol. Ofta är det tre lok som drar drygt hundra vagnar. När sådana tåg ska passera Liverpool Range, som vi kommer till senare längs New England Highway, behövs mer kraft. Då får ytterligare ett antal lok hjälpa till med att skjuta på. Att detta är nödvändigt förstod vi när vi åkte med persontåget från Sydney en dag i december 2018. När vi kom till motluten gick tåget allt saktare, för att så småningom snigla sig fram så att man lugnt skulle kunna promenera bredvid.

Liverpool Range visar sig vara intressant, inte bara som motlut. Min fru Beata och jag har åkt sträckan Gunnedah – Newcastle och vice versa ett flertal gånger vid det här laget. Strax söder om korsningen där Kamilaroi Highway och New England Highway möts har vi sett en liten skylt "Burning Mountain". Undrar vad det kan vara, har vi tänkt varje gång. Men vid vår senaste tur hade vi bestämt oss för att undersöka vad det är och hade skaffat lite information om Burning Mountain Nature Reserve. Det visade sig vara riktigt intressant.

Det är ett lager med kol som brinner. Långsamt. En bit ner under mark-

ytan. Fortfarande är man oviss om exakt var brandhärden befinner sig men man uppskattar att den ligger ungefär 30 meter under markytan. Den rör sig söderut med en hastighet av ungefär en meter per år. Man uppskattar att branden har pågått i cirka 5 500 år. Utefter brandhärdens väg ser man hur mark och vegetationen har påverkats. Förkolnade trädstammar och små utlopp för brandgaser ser man här och var. Ur geologisk och brandteknisk synvinkel är fenomenet mycket intressant och det har studerats ingående.

När vi stannade till vid den lilla parkeringsplatsen, en liten bit in från stora vägen, insåg vi att området inte var det mest besökta i området. Allt var rent och välstädat och när vi kom fanns endast en husbil och en motorcykel där. Inom kort hade de gett sig av och vi var ensamma. På informationsskyltar kunde vi läsa att vandringsleden till nuvarande utlopp var ungefär två kilometer lång, så totalt skulle det röra sig om fyra kilometer i delvis brant terräng. Skulle vi klara det? Det var fortfarande ganska varmt, litet drygt 40 grader Celsius, men vi hade gott om vatten, ordentligt solskydd på huvud och axlar och fullt laddade mobiltelefoner. OK, vi gav oss av.

Vandringsleden var väl preparerad, såväl på den första delen som gick på privat mark, som på den del som gick i naturreservatet. Där det var något brantare fanns trappsteg i trä eller lämpligt placerade stenar. Men uppåt gick det och utsikten var väl värd att stanna till inför. Klockt, för då kunde vi hämta andan och ta ännu en slurk vatten. Men vi var angelägna om att komma upp, så vi såg oss kanske inte så mycket omkring. Målet, utsiktsrampen högst upp, var det vi hade i sikte. Vi såg hur vegetationen förändrades och bredvid vandringsleden fanns en hel del hål i marken som vi kanske inte skulle undersöka alltför närgånget.

Så småningom kom vi upp till det mer aktiva området. Där fanns plattformar som höll oss en bit över marknivån och räcken som höll oss på behörigt avstånd från den osäkra marken. Här var marken färgad av aska, järnoxid och svavel. Det kunde man tydligt se och svaveldoften gick inte att ta miste på. En fascinerande plats att vara på.

Återfärden visade sig vara väl så intressant som vandringen upp till det aktiva området. Nu gick det nerför, så det gällde att inte se upp, utan ner. Ja, det fanns också tillfälle att se sig omkring på leden. Nu hade vi ögonen mer öppna för de olika formationerna i terrängen och kunde se allt fler tecken på hur brandhärden trettio meter ner hade passerat och lämnat spår i form av håligheter, förkastningar och svarta trädstammar. Nu såg vi också hur leden gick i terrängen, ibland som en slingrig kostig, ibland mer artificiell med raka sträckor och 90-gradersböjar.

Väl nere vid parkeringsplatsen kunde vi konstatera att våra grova skor och rikliga vattenförråd hade gjort vandringen mer njutningsfull än påfrestande. Vi vill verkligen rekommendera en utflykt till stället. Välj gärna en dag som inte är alltför varm. Fyrtio grader kanske inte var en riktigt lämplig vandringstemperatur!

När vi senare talade om Burning Mountain med olika Gunnedahbor, insåg vi att många var helt ovetande om platsen och att skolbarnen normalt inte gjorde några utflykter dit. Men för den som vill stanna till en stund, mellan Scone och Murrurundi, är platsen väl värd ett besök, även om det varken finns glasskiosk eller souvenirbutik. ★

TREDJE RESAN – TILL VÄGENS SLUT

Text & Foto: Monica Gustafsson

Efter två husbilssemetrar i Nya Zeeland hade vi ännu inte fått nog. Det finns så oändligt mycket att se och göra. Känslan att vi hade hastat förbi intressanta platser en bit ifrån "allfarvägen" ville inte ge med sig. Nu skulle vi ta oss tid att köra ända till vägens slut!

I november 2017 kom vi så iväg på vår tredje resa till Nya Zeeland. När vi planerade inför resan, bestämde vi oss för att bara besöka Sydön den här gången. Tidigare har vi besökt båda öarna, men transportsträckan från Auckland och centrala Nordön, till färjan i Wellington har känts lite lång att köra. Så vi flög till Christchurch, och sov av oss jetlagen på North and South Holiday Park ett par kilometer från flygplatsen. Många campingplatser i Nya Zeeland spelar (halv)gammal popmusik i gemensamma utrymmen, så det var en härlig känsla av igenkänning när man kom in i campingens toalett/duschbyggnad, och hörde "Knowing me knowing you" med ABBA ur lite skrälliga högtalare. Yes, nu är vi här igen!

De intressanta platserna vid vägens slut hade vi redan prickat in. Det blev fyra ganska avlägsna ställen som vi kände oss nyfikna på. Vi tänkte göra ett motsolsvarv, och startade därför norrut från Christchurch. Tyvärr var SH1 via Kaikoura ännu inte öppen efter jordbävningen (den öppnade ett par veckor efter vi hade åkt hem), så vi fick ta omvägen via inlandsvägen förbi Nelson Lakes. Det gjorde inte så mycket, eftersom vi inte varit vid Lake Rotiti förut. Nu fick vi äntligen en chans att se sjön och bryggan, ett motiv man ofta hittar på Internet.

Den första aktivitet vi hade planerat var flygmuseet i Blenheim. En helt enorm utställning med, mestadels, autentiska flygplan från första och andra världskriget. Peter Jackson och Weta Workshops har varit

inblandade i att skapa realistiska scener med dockor i naturlig storlek. Mycket proffsigt alltihop.

Första platsen vid vägens slut: French Pass

Förra gången var vi också i Marlborough Sounds, men inte särskilt långt ut. Den här gången skulle vi ta oss så långt som det gick med en hyfsat stor husbil. Vi började med att stanna till på en DOC-camping i Elaine Bay, en bit ut på samma näs som French Pass. Det var ett mysigt ställe, med två stingrockor som simmade vid den långa bryggan på kvällen, nästan varje kväll tydligen. Nästa dag körde vi vidare mot French Pass, och jag började nästan ångra våra storslagna planer att ta oss till vägens slut. Vägen klängde på sidan av bergsryggen, med bara nån meter gräskant, och sen tvärstup flera tiotals meter rätt ner. Fåren såg ut som små, små ulltottar. Eftersom vägen gick på vänster sida av berget, satt jag på passagerarplats närmast vägkanten och hade fri sikt rätt ner i stupet. Men denna skräckupplevelse bleknade snabbt när vi kom fram till French Pass, som verkligen var vid vägens slut. Ett litet samhälle med små villor upp mot bergets fot, och med en liten camping precis vid vattenbrynet. Vi hade turen att få den sista platsen under träden utefter stranden. Vi gick en promenad tillbaks över näset, och ner vid själva French Pass, som är en smal passage där tidvattnet orsakar stark ström åt först det ena, och sen det andra hållet. Mitt i sundet står en liten fyr, som har svallvågor efter sig som en båt på grund av den starka

tidvattenströmmen. Utanför sundet ligger d'Urville Island, som vi tyvärr inte kom till. Det gick visserligen en liten färja från French Pass som tog en bil åt gången, men jag tror inte att husbilen hade gått att få ombord. Det vanligaste nöjet verkade annars vara att fiska. Små aluminiumbåtar sattes i och togs upp vid sandstranden, och på campingen hade ett sällskap med fiskare reserverat ett hörn för sina bilar och tält, där det också fanns grill att tillaga fisken på.

Längst norrut på Sydön: Farewell Spit med Wharariki Beach

På väg till vårt nästa vägslut hann vi med en trevlig restaurangmiddag i Nelson, och ett strövtåg i "hippiestaden" Takaka, full av väggmålningar och hantverksaffärer. Efter Takaka, norrut utefter Golden Bay, blir miljön mer och mer lantlig, för att inte säga glesbygd. Collingwood är inte mycket mer än en vägstump med några hus, och sen följer vägen havet utefter Golden Bay fram till Puponga på södra sidan av Farewell Spit. Vi fortsatte tvärs över näset till Wharariki Beach Camp, som är en lite udda camping nära den berömda stranden. Detta är ju ett turistmål av rang, men vi tyckte ändå att det kunde få platsa som ett av våra mål vid vägens slut. Campingens reception befolkades av två gråskäggiga farbröder, som plockade direkt ur ZZ Top, gräsklippningen sköttes av två frigående hästar, och påfåglar struttade omkring. Man bad oss samla matrester i en påse, så de kunde ge det till påfåglarna. Ett mycket trivsamt ställe! På en öppen plats i mitten av campingen fanns ett stort sol/regntak, och på altanen under stod ett piano, som vem som helst kunde sätta sig vid och spela. Dock var det ruskigt ostämt, så det stod antagligen ute året om. Här finns helt otroliga ställen att utforska. Själva den berömda Wharariki Beach är vacker, men inte det mest spektakulära. Hela området utefter norra kusten är fantastiskt, från Wharariki Beach via Cape Farewell och fyren Pillar Point till den stora klippan Old Man Rock närmast själva sandreveln är oerhört vackert. Gröna tvärbranta kullar, klippformationer och grottor utefter havet, vindpinade träd och massor med

får. Vi vandrade här i flera dagar, helt betagna. Sista dagen på Farewell Spit åkte vi med Farewell Spit Eco Tours bussar ut på sandreveln. Yttre delen av den är naturskyddsområde, och får bara beträdas om man åker med Eco Tours bussar. Det var en intressant tur, med en kunnig guide som berättade om fåglar, sälar och annat. Fika serverades vid fyren nästan längst ut på revet.

Längst norrut på västkusten: Kohaihai vid Heaphy Track

Sen bar det iväg söderut igen, via Buller Gorge till Westport vid västkusten, och därifrån norrut utefter kusten så långt det går att komma med bil. Då hamnar man i Kohaihai, som är början, eller slutet, på Heaphy Track, en av Nya Zeelands många berömda vandringsleder. Och vandrare fanns där många i små låga tält som lyste i olika färger i kvällsskymningen. Stämningen var också lite speciell, flera barbecue-eldar flammade, folk i jandals (flip-flops) med rasta-flätor och stort skägg. Och där kom vi, ett medelålders par i en stor husbil. Vi kände oss något, hm, udda. Men där var också mycket vackert. Campingen låg vid stranden, omgiven av skogklädda berg. Vi följde Heaphy Track, som började med en hängbro över viken, och sen vidare över bergsryggen till nästa strand. Den var också vacker, och vi stannade en stund och beundrade vyn och åt vår medhavda lunch. Men tyvärr fick vi snart ge oss iväg igen, eftersom sandflugorna höll på att göra oss vansinniga. Även i Kohaihai stördes upplevelsen av dessa hopplöst jobbiga flygfän. Det kan hända att man vänjer sig, både vid sandflugorna och äckliga oljor för att hålla dem borta, eftersom infödda inte verkar bry sig nämnvärt. Men vi har inte lyckats vänja oss, dessutom är betten hemska, går inte ens att jämföra med myggbett. Så nästa dag åkte vi raskt vidare.

Längst söderut på västkusten: Jackson Bay

På väg utmed västkusten gjorde vi några trevliga stopp. Vi stannade i Paparoa och hyrde kanoter och paddlade en bit uppför Pororari River, floden

som rinner ut några kilometer norr om Pancake Rocks. Vi har kört förbi där förut, och tyckt att floden sett spännande ut mellan höga lodräta bergssidor. Det var en härlig tur med stadiga och lättmanövrerade kanoter på den ganska grunda floden. Senare stannade vi också till i Okarito, ett litet samhälle vid kusten en bit söder om Franz Josef. Vi gick en promenad igenom skogen till nästa lagun, och på tillbakavägen, vid solnedgången, gick vi upp på Okarito Trig, en utsiktsplatå där man har en fantastisk utsikt. I norr ser man lagunen vid Okarito, och sen hela västsidan av Southern Alps inklusive Mount Cook till havet igen söder om Okarito. En flock på nio keas dök upp och lät som Vildvittrorna i Ronja Rövardotter. De flög omkring och jagade varann och tjoade och verkade ha allmänt kul.

Vårt nästa mål var alltså Jackson Bay, så långt söderut på västkusten man kan komma med bil. Där skulle finnas möjlighet att övernatta med husbil även om där inte finns någon riktig camping. Den här gången hade vi verkligen lyckats hitta ett ställe vid världens ände, typ. Vi hittade grusplätten där vi kunde ställa bilen, för övrigt fanns där ett par hus, en lång pir, och en liten restaurang i en färgglad barack med ett par bord under parasoller. Stängt. Man såg inte en själ. En fin "walk" ledde norrut över näset till Ocean Beach. Där klättrade vi omkring på den steniga stranden en stund, och fick behållningen av Jackson Bay: två pingviner kom hoppande på stenarna cirka 50 meter bort!

När vi kom tillbaks till bilen var vi ganska överens om att här skulle vi inte stanna över natten. Det var roligt att ha sett Jackson Bay, men så kul var det inte. Så på kvällen körde vi tillbaks till Haast, och fick en plats på campingen trots att det var sent när vi kom dit.

Men det finns ju många fina ställen utefter vägen också

Från Haast går vägen inåt landet, och upp i bergen. Det är en av de vackraste sträckorna, förbi Gates of Haast och sen utefter Lake Wanaka och Lake Hawea. Staden Wanaka med omgivning är också mycket trevlig. Vi

stannade först på campingen vid Lake Outlet, på östra sidan om stan. Där hyrde vi cyklar och cyklade utefter sjön in till Wanaka för restaurangbesök och lite shopping. Nästa dag tog vi oss vidare, förbi Wanaka till campingen vid stranden av Glendhu Bay, i nordväst. Vädret var helt fantastiskt. När vi kommit bort från de kyliga vindarna vid västkusten, och kom upp i bergen blev det soligt och närmare 30 grader varmt.

Efter Wanaka fortsatte vi till Lake Pukaki, där man kan övernatta med "self contained" husbil (dvs med toalett och grävattenbehållare) på valfritt ställe utefter hela östra sjösidan. Efter lite letande hittade vi en "kostig" som verkade fungera att köra med husbilen, som gick från grusvägen och ut mot sjön. Vi kom fram till en alldeles egen liten gräsplätt precis vid sjökanten, med fantastisk utsikt över den oerhört blåa sjön, och bergen. Southern Alps igen, denna gång från andra sidan, med Mount Cook väl synligt.

Det sista stoppet vi gjorde innan Christchurch och hemresa, var vid Mount Sunday, eller Edoras för de som har sett Sagan om Ringen-trilogin. Ett berg på en slätt i en dal omgiven av mycket större berg. Det var ett mäktigt ställe. Så klar luft, och som tur var så vackert väder, att det nästan var svårt att få en uppfattning om storlek och avstånd. Det lilla berget i mitten av dalen visade sig vara ganska högt, och när man kommit upp på toppen hade man en helt otrolig 360-graders vy över slätten och de omgivande bergen.

Till sist vill jag tipsa om appen Rankers Camping NZ. Den visar de flesta (dock inte alla) campingar (även DOC) och alla fricamping-områden som är tillåtna, och även många aktiviteter, vandringar, utsiktsplatser och mycket mer. Kartorna kan laddas ner så att appen fungerar även offline, vilket är speciellt viktigt på Sydön, där mobiltäckningen fortfarande är rätt dålig på många ställen. Appen var till ovärderlig hjälp vid planeringen av vår rutt, och på plats kunde man även få GPS-hjälp för att till exempel hitta rätt i städer. ★

På flera campingplatser kan man komma i närkontakt med kängurus. Intresset verkar ömsesidigt.

Janne på lite svag vandring över en hängbro.

SEX VECKOR DOWN UNDER

Text: Birgitta Eriksson - Foto: Susila och Janne Adolfsson

Samtal med vår dotter Susila och hennes man Janne som nyligen besökt både Australien och Nya Ze-land resulterade i denna artikel. Vi följde deras resa under såväl planeringen som vistelse. Det har varit ett fint sätt att väcka minnen till liv och deras upplevelser har spätt på vår längtan efter att på nytt göra den långa resan till Down Under. Men det får i så fall bli en annan historia. Med hjälp av chatt under resan och Susilas och Jannes berättelser kommer här en "kärleksförklaring" till de två länderna.

Sex veckors ledighet från sina arbeten hade de lyckats samla ihop från mitten av januari till slutet av februari 2019. De valde att klara av hela resan dit och hem utan stop-over. Det blev 24 timmar från Stockholm till Auckland med flygbyten i Moskva och Singapore respektive lika många timmar från Sydney via Singapore och Frankfurt till Stockholm. "Eftersom vi var inställda på många timmar i flygstolen var det inga större problem", tyckte de. Alla flyg, boenden, bilar och guidade turer var förbokade via My Planet.

En vecka på Nordön

Inte så värst många timmars sömn blev det innan hyrbilen skulle hämtas ut i Auckland och nosen riktas mot Coromandelhalvön. De första rapporterna vittnade om härliga boenden på B&B – och så verkade det ha fortsatt både på Nordön och Sydön. Många mil per dag blev det för att hinna med den förbeställda färdplanen och komma fram till övernattningsställen före mörkets inbrott. Efter Auckland var övernattningsbokade i Tairua, Rotorua, Ohakune och Wellington.

Vilka mer bestående minnen har ni från vistelsen på Nordön?

– Visst blev det många mil i bilen mellan övernattningsställen, men vi hann också sträcka på benen och på nära håll ta del av den härliga naturen och sevärdheter. Det fanns ofta gävnliga stigar och vägar nära orterna där vi övernattade, inte minst på Coromandelhalvön. Sevärdheter som katedralen Cove och Hot Water Beach besökte vi förstås och alla bubblande och sprutande fenomen i Rotorua. Spännande vattenfall och sjöar finns det ju också gott om, liksom kullar och berg. Att vandra upp på Mount Tongario kändes som en spännande utmaning. Ett fint minne är kyrkan i Jerusalem

mellan Ohakune och Wellington. Där förenas den kristna tron och maorikulturen på ett fint sätt i kyrkan. Det fanns förstås också många platser vi skulle ha velat utforska mera, men det får bli en annan gång.

Vidare till Sydön

Ni var en dryg vecka på Sydön. Vilka intryck och minnen har ni därifrån?

– Efter en lugn och härlig båtresor från Wellington till Picton hämtade vi ut en ny hyrbil och vände nosen mot Nelson där vi övernattade i två dygn. Övriga stopp på Sydön var inbokade i Greymouth, Franz Josef Glacier, Queenstown, Te Anau, Dunedin och Christchurch. Ja, många minnen har vi förstås även om det var en pressad färdplan. Naturen, inte minst längs västkusten med sina trolska skogar, glaciärer, stränder och hav gjorde ett starkt intryck på oss. Ett särskilt fint minne har vi av det breda vattenfall vi fick tips om av B&B-värdinnan i Runanga, Coal Creek Falls. Det låg en halvtimmes vandring in i skogen och verkade inte särskilt frekventerat. Tyvärr regnade det när vi var framme vid Franz Josef Glacier (och det tycks det visst göra ofta). I Haast hade vi turen att få se hoppande Hector's delfiner i havet vid Ship Creek beach och i Dunedin såg vi en hel del sjölejon ute på den vackra udden Cape Fowlwind. Queenstown är ju en stad med stort utbud av häftiga sporter. Vi nöjde oss dock med att gå uppför berget och ta linbanan ner – efter viss tvekan. Även Bungy jump-äventyret avstod vi från. Det var spännande nog att titta på när andra hoppade från Kawarau Bridge och "studsade" ner i floden. En liten pirrande känsla upplevde vi dock på Fiordland Cinema i Te Anau när det kändes som om man satt med i planet som flög längs fjordarna. Även Christchurch var en upplevelse. Vi hann bland annat njuta av den vackra botaniska trädgården och se en del av följderna av jordbävningarna 2011.

Hur vill ni sammanfatta vistelsen i Nya Zeeland?

– Den 15-dagars tur resebyrån rekommenderade och som vi valde kändes väldigt stressig. Det blev många mil och timmar i bilen och alltför lite tid att stanna och utforska omgivningarna. Man skulle behöva flera dagar på många platser. Men visst hann vi se en hel del häftig och härlig natur och annat. "Katedralen", hängbroar, "ormbunksskogarna", de bubblande svavelluktande områdena i Rotorua, vulkanbergen i Ohakune. Man kanske ska se det som en första prova-på-resa. Vistelsen i Australien kändes mindre stressig.

Australien nästa

Från Christchurch gick flyget via Melbourne till Adelaide. Därifrån blev det en tvådagars tur till Kangaroo Island, lite på vår rekommendation.

Vad tyckte ni om turen på ön?

– Det är en tur vi gärna rekommenderar. Framför allt fick vi chansen att se både kängurur och koalor i mer eller mindre vilt tillstånd. Turen till Remarkable Rocks var också spännande. Det blev många bilder på fantasieggande stenformationer. För att inte tala om alla sälar och sjölejon.

Efter turen till Kangaroo Island och en ny natt i Adelaide var det dags för nästa äventyr – flyg till Alice Springs och en dag senare Goanna Dreaming Red Centre Safari i tre dagar.

Det låter som en väldigt spännande tur. Berätta!

– Att få se Ayers Rock i både solnedgång och soluppgång var fantastiskt. Liksom alla andra klippformationer vid The Olgas och Kings Canyon. Att komma tillbaka till lägret efter solnedgången och sätta sig vid ett dukat bord med god mat och vin kändes också väldigt speciellt. För att inte tala om den stjärnhimmel vi fick uppleva, inte minst de nätter vi sov under bar himmel i en så kallad swag.

Adelaide – Sydney i husbil

Efter äventyren i The red centre blev det flyg tillbaka till Adelaide och dags att hämta ut nästa transportmedel – en husbil som skulle bli deras "hem" under den fortsatta resan längs sydkusten till Sydney.

– Värdet var inte det bästa, men husbilen var bekväm och campingplatserna nära kusten var mycket bra. Där träffade vi också andra campare som gav tips om vad man kunde se. Förutom spännande natur och djurliv fanns det gott om nationalparker och andra sevärdheter längs Great Ocean Road.

Vi här hemma nåddes av många entusiastiska rapporter om möten med kängurur och koalor. Även lite skrämmande om mötet med en tigerorm.

– I Melbourne stannade vi ett par dagar och roade oss bland annat med att åka spårvagn och pariserhjul. Det var en trevlig och gävnlig stad.

Den 20 februari kunde så husbilen återlämnas i Sydney i bästa skick. Resten av vistelsen i Australien och Sydney blev det mest apostlahästarna för Susila och Janne och en guidad sightseeingtur på cykel till sevärd platser och över bron, den bro som vi en gång försökte få vandra på, men som avbröts på grund av åskväder.

Hur skulle ni vilja sammanfatta veckorna Down Under? Några höjdpunkter?

– B&B i Nya Zeeland kan definitivt rekommenderas. Härliga frukostar och trevligt värdfolk som kunde tipsa om sevärdheter. Naturen, kullarna, glaciärerna, vandringslederna, djurlivet – inte minst i havet och dess närhet – gav mersmak. I Australien var det Kangaroo Island, vistelsen i The red centre, nationalparkerna, campingplatserna nära havet och förstås djurlivet – alla kängurur, koalabjörnar och sälar...

Det sista säger Susila med särskild inlevelse, vilket också avspeglas i många fina fotografier. ★

Från pariserhjulet i Melbourne har man en hisnande utsikt över stadens många skyskrapar.

Coal Creek Falls är absolut värt ett besök.

Naturen på Nya Zeeland är fantastisk. Inte minst när den också speglar sig i en liten sjö.

Sydney bjöd inte på sitt bästa väder. Botaniska trädgårdens grönska gav dock en fin förgrund till bron.

MATLAGNING MED MATT

Matt Preston är en prisbelönt matjournalist, receptkreatör och känd världsen över som en av de omtyckta domarna i "Masterchef Australia". När årets säsong visats på TV i Australien har han samtidigt haft ett samarbete med IKEA, där han hållit i en workshop i matlagning med en svensk twist. I juni i år kom Matt Preston till Adelaide. Jag var jätteexalterad över möjligheten att få chansen att träffa honom, och att se hur mycket han egentligen kunde om svensk mat. Jag befann mig i gott sällskap tillsammans med ett par hundra förväntansfulla australiensare i IKEAS restaurang en vintrig men solig torsdagseftermiddag.

Matt imponerade med att berätta detaljer som att köttbullar traditionellt sett äts med potatismos, brunsås och lingon, och gjorde sin egen variant på en köttbullenrätt genom att göra en köttbulletaco med het majssalsa. Alla fick ett smakprov, och tro det eller ej, men det var faktiskt jättegott! Andra rätter han gjorde var bland annat spaghetti med köttbullar och en glass-sandwich med kanelbullar och apelsin – och flädermarmelad. Matt bjöd en kvinna i publiken på Kalles kaviar, och jag var väldigt tveksam till om hon skulle gilla det. Vissa saker som många svenskar kanske tar för givet och älskar är kanske inte riktigt lika uppskattade utomlands, men hon tyckte om det.

Matt var väldigt rolig och han pratade konstant under de timmar han bjöd

på sin matworkshop. Han svarade på frågor från publiken och berättade bland annat att Masterchef Australia är som störst i Indien, och att de var tvungna att avbryta inspelningen en gång när det var extremt varmt av hänsyn till deltagarna. Han berättade även om sina många olika kravatter (vissa har till och med smeknamn!). Efteråt fick alla möjlighet att fotas med honom och småprata, och jag var rejält förväntansfull när det blev min tur! När jag berättade att jag är svensk frågade han varifrån och visste precis var min hemstad Helsingborg ligger, eftersom han har varit i Sverige några gånger. När jag nämnde att jag inte kände till ett av recepten han visat oss sa han att det var ett hemligt recept och han gav mig den stora äran att göra det känt i Sverige. Vem vet, det kanske blir ett samarbete mellan mig och Matt Preston framöver, men jag tror att jag lämnar receptet tryggt i hans händer...

Jag lyckades få till en liten intervju efter hans IKEA-besök, med fokus på mat i Sverige och Australien, och det är tydligt att Matt Prestons kärlek till god mat och Sverige är stor.

Vad är din favoritmat och favoritefterrätt i Sverige och Australien?

Dinkelcookies. Vi har utformat ett recept för en delikat version av dem i min fjärde kokbok och jag älskar dem! Jag gillar också pocherade kräfter med dill väldigt mycket. Vi jobbar på en creme fraiche-cheesecake med hjortronsylt och en smulig ingefärskakbotten, som kommer bli fantastisk.

PRESTON PÅ IKEA

Text & Foto: Tina Bergqvist

Jag älskar kombinationen av hjortronsylt och creme fraiche. I Australien är jag glad i pavlova eller en "self-saucing lime" (en typ av pudding).

Vad för svensk och australiensisk mat eller efterrätt gillar du inte alls?

Saltlakrits – det har för mycket lakritssmak. Lamingtons (en australiensisk version av sockerkaka med choklad och kokosflingor) - för mycket sockerkaka.

Har du provat surströmming?

Jag har inte provat surströmming, men är nyfiken och vill gärna prova både det och lutfisk, även fast jag är osäker på om surströmming kommer falla mig i smaken...

Berätta om ditt intryck av Sverige!

Jag har varit i Sverige ett par gånger. Vi var sex personer som åkte till Stockholm för att se Chelsea i Cup Winners Cup Finals. Vi hamnade på Café Opera framemot småtimmarna och fotades med Chelseaspelaren Roberto Di Matteo. Vi såg solen stiga upp över vattnet. En härlig kväll i en fantastisk stad som var ovanligt tyst!

Sedan återvände jag till Stockholm för att besöka Oaxen Krog, Magnus Ek är lite av en inspiration. Besökte även gamla Restaurang Frantzén. Det var första gången jag åt mossa – utsökt! Petter Nilssons

strålande matlagning gjorde mig också helt tagen. Hans sallad med tomater och plommon på Spiritmuseums café var så inspirerade. Vi spenderade också alldeles för mycket tid att leta efter de bästa kanelbullarna!

Jag tog även tåget från Trondheim till Östersund med kvinnan jag älskar, för att äta på Fävikens [i närheten av Åre]. Det var ett äventyr att befinna oss bland all den vackra, vilda naturen. Jag bytte också kravatter med tågkonduktören, men det är en annan historia - du träffar Masterchef-fans överallt!

Fävikens Magnus Nilsson är en vacker man och en imponerande kock. Det var en av de bästa kulinariska upplevelser jag någonsin haft. Det var en minnesvärd dag som startade med ett dopp i sjön och bärletande i skogen (stenbär, skogshallon, söta små smultron – det var första gången jag fick lära mig om Allemansrätten!), som avslutades med drinkar under norrskenet! Allt var helt perfekt och jag kommer ihåg allt vi åt både till middag och till frukost dagen efter!

Årets "Masterchef Australia" är det sista som trion Matt Preston, George Calombaris och Gary Mehigan kommer medverka i. De har medverkat i elva säsonger tillsammans och i skrivande stund är det ännu oklart vilka som kommer ta över. ★

AUSTRALIAN EVENTS 2019

Each year Australia puts on an impressive line-up of festivals and events that shines the spotlight on the country's passion for arts, music, dining, sport, nature and our beach lifestyle. Here's a snapshot of what you can experience when visiting Australia.

OCTOBER

THE SYDNEY MORNING HERALD NSW

GOOD FOOD MONTH

1 to 31 October | goodfoodmonth.com/sydney

SCULPTURE BY THE SEA, BONDI NSW

24 October to 10 November | sculpturebythesea.com

ORANGE WINE FESTIVAL NSW

18 to 27 October | brandorange.com.au

SYDNEY BEER WEEK NSW

October to November | sydneybeerweek.com.au

AUSTRALIAN MOTORCYCLE GRAND PRIX VIC

27 October | motogp.com.au

MELBOURNE FESTIVAL VIC

October | festival.melbourne.com.au

MELBOURNE MARATHON VIC

October | melbournemarathon.com.au

GOLD COAST 600 QLD

25 to 27 October | supercars.com/gold-coast

NOOSA TRIATHLON MULTI SPORT FESTIVAL QLD

30 October to 3 November | noosatri.com

ADELAIDE FASHION FESTIVAL SA

2 October | adelaidefashionfestival.com.au

CAPE TO CAPE MTB WA

17 to 20 October | capetocapemtb.com

WILDFLOWERS SEASON STARTS IN SOUTHERN

WESTERN AUSTRALIA WA

October | westernaustralia.com/wildflowers

NOVEMBER

MTV BEATS & EATS NSW

November | mtvbeatsandeats.com.au

GRAFTON JACARANDA FESTIVAL NSW

November | jacarandafestival.com

SYDNEY INTERNATIONAL ART SERIES NSW

November | artspass.com.au

AUSTRALIAN MASTERS GOLF VIC

November | australianmasters.com.au

MELBOURNE CUP CARNIVAL VIC

November | melbournecup.com

AUSTRALIAN PGA CHAMPIONSHIP GOLD COAST

28 November to 1 December |

championship.pga.org.au QLD

OZASIA FESTIVAL SA

October to November | ozasiafestival.com.au

CREDIT UNION CHRISTMAS PAGEANT SA

November | cupageant.com.au

HANDPICKED FESTIVAL SA

November | handpickedfestival.com

FEAST FESTIVAL SA

November | feast.org.au

EFFERVESCENCE TASMANIA TAS

15 to 17 November | effervescencetasmania.com

MARGARET RIVER GOURMET ESCAPE WA

November | gourmetescape.com.au

FREMANTLE BEER FEST WA

November | fremantle.beerfestivals.com.au

DECEMBER

FALLS FESTIVAL NSW TAS VIC

December | fallsfestival.com

SYDNEY TO HOBART YACHT RACE NSW TAS

26 to 31 December | rolexsydneyhobart.com

SYDNEY NEW YEAR'S EVE NSW

31 December | sydneynewyears eve.com

V8 SUPERCARS SYDNEY 500 NSW

December | supercars.com/sydney

CAROLS IN THE DOMAIN NSW

December | carolsinthedomain.com

THE BIG DESIGN MARKET MELBOURNE VIC

November to December |

melbourne.thebigdesignmarket.com

NGV GALA VIC

9 to 15 December | ngv.vic.gov.au

2019 PRESIDENTS CUP VIC

9 to 15 December | presidentscup.com

BOXING DAY TEST VIC

26 December | cricket.com.au

WOODFORD FOLK FESTIVAL QLD

December to January | woodfordfolkfestival.com

WORLD FLY FISHING CHAMPIONSHIPS TAS

30 November to 8 December | wffc2019.com

LAVENDER FLOWERING BEGINS IN TAS

NORTH-EAST TASMANIAN

December | discovertasmania.com.au

THE TASTE OF TASMANIA TAS

December to January | thetasteoftasmania.com.au

MANJIMUP CHERRY HARMONY FESTIVAL WA

December | cherryfestival.com.au

RED BULL LIGHTHOUSE TO LEIGHTON WA

December | lighthouse2leighton.com.au

Adelaide Fashion Festival - South Australia

Fremantle Beerfest - Western Australia

World Fly Fishing 2019 - Tasmania

Presidents Cup 2019 - Victoria

For more information on events visit Australia.com/events

Nyheter & MEDLEMSFÖRMÅNER

Besök vår hemsida www.australien-nyzeeland.se
eller vår Facebook-sida www.facebook.com/ausnzfs
för aktuella föreläsningar, föreningsmöten och evenemang.

Läs Down Under medlemstidningen 1984 – 2019 online

Nu är arkivet med äldre utgåvor utökat och på sidan Down Under 1984 – 2019 (PDF) kan du läsa äldre utgåvor av medlemstidningarna News, News Letter, AUSNZ MyPlanet Magazine, Curious och Down Under. www.australien-nyzeeland.se

A WAY AWAY

Etnografiska museet presenterar en unik fotografiutställning både ur en temporär och geografisk aspekt. Möt 36 fotografer och hundratals bilder, alla tagna av svenskar på resa i världen genom sekler. Världskulturmuseerna har en av Sveriges största bildsamlingar och en del av fotona visas nu för första gången på Etnografiska museet. A WAY AWAY visas 6 juni 2019 - 24 maj 2020. www.varldskulturmuseerna.se

Nya Zeeland inför obligatoriskt inresetillstånd från 1 oktober 2019

Från och med 1 oktober 2019 inför Nya Zeeland ett obligatoriskt inresetillstånd ett s k NZeTA. Varje resenär måste själv ansöka i förväg om NZeTA. Avgiften är via hemsidan 12 NZD/person eller via en App 9 NZD/person. Appen laddas ner gratis. Avgiften betalas med kreditkort vid ansökan. Därutöver tillkommer även en turistskatt (IVL) på 35 NZD/person som även den betalas i samband med ansökan av NZeTA. Viktigt att ansökan görs via denna länk; immigration.govt.nz/nzeta Inresetillstånd är giltigt i 2 år såtillvida du har samma pass. Nytt pass innebär ny ansökan om NZeTA. Passet ska vara giltigt 3 månader efter hemkomst. www.tourpacific.se

Australien - inrikesflyget på köpet!

Nu får du möjlighet att få ut ännu mer av din resa till fantastiska Australien. Köper du en paketresa till Australien 1 sep – 30 sep 2019 bjuder vi på ett inrikesflyg per person för att du skall kunna uppleva mer av Australien. www.myplanet.se

Cookexpeditionen och de svenska linnélärjungarna

20 november 2019, kl. 18:00 - 19:30

Oceanienintendent Aoife O'Brien berättar om den brittiske upptäcktesanden James Cooks ankomst till Stillhavsområdet för tvåhundra femtio år

Down Under Bar - Göteborg

The quiz will return on August 27th. Our popular quiz starts at 18:30 every Tuesday. 60 general knowledge questions finished off with a jackpot round. Free entrance and great prizes.

www.downunderbar.se

sedan. Etnografiska museet, Stockholm. Pris: 80 kr för vuxna. Upp t.o.m. 18 år gratis. www.varldskulturmuseerna.se

Yoga and hiking retreat in New Zealand

Yoga Master Ulrica Norberg and travel- and hike producer Maria Söderholm have designed a unique concept that combines the highest quality body, mind and spirit adventure. A blend of hiking, nature, culture and yoga in some of the world's most fascinating places where human nature meet earth nature in beautiful serene union.

www.australienresor.se

Skriv eller föreläs med Vänskapsföreningen

Vi söker både föreläsare och berättelser till Down Under. Hör av dig om du kan tänka dig att dela med dig av dina upplevelser från Australien och Nya Zeeland. lars.wallin@australien-nyzeeland.se

Bli medlem i vänskapsföreningen

Bli medlem i Australiska Nyzeeländska Vänskapsföreningen. Som medlem erhåller du bland annat medlemstidningen Down Under 4 gånger per år. Inbetalning av 200 SEK till PlusGiro konto 54 81 31-2 Var vänlig ange namn, eventuellt medlemsnummer och adress. Medlemsavgiften gäller för kalenderår.

Welcome to New Zealand

www.tourismnewzealand.com

Tourism Australia

www.tourism.australia.com

New Zealand

www.newzealand.com/us

Welcome to Australia

www.australia.com/en

KIA ORA GOLDEN BAY

Text & Foto: Åsa Duffy

Från Wainui Bay, som är början av Abel Tasman National Park till Puponga, precis före Farwell Spit, ligger en av Sydöns mest spektakulära platser, nämligen Golden Bay. Det här området kännetecknas av den livliga konst- och hantverksscenen och inte minst det vackra landskapet med vita sandstränder och frodig regnskog. Det tar ungefär två timmar att ta sig hit med bil eller buss från Nelson. Resan mot Golden Bay över Takaka Hill, även känt som "marmorberget" är otroligt vacker i sig. Längs den här vägen ska man passa på att göra flera stopp om man åker med egen bil. Det finns skyltade utsiktsplatser och några underjordiska underverk som Harwood Hole, en 176 meter djup grotta, och Ngarua Caves som man inte heller bör missa. Ta gott om tid på dig för en resa hit och upplev så mycket som möjligt.

När man tagit sig ner för den slingrande vägen över bergen kommer man fram till Takaka.

Detta är "huvudstaden" i Golden Bay och kännetecknas av gröna-vågen-hippies och de vackra väggmålningarna vittnar om kreativitet och målningarna fokuserar i stor utsträckning på platsens kultur och historia. Det lilla samhället är ett kulturarv med hundra år gamla byggnader.

Population: 4 500 människor bor året-runt i området kring Golden Bay, medan det under sommartid ökar till ungefär 12 000.

Stadens slogan: Come, Stay and Play in Golden Bay.

Kuriosa: När de första nybyggarna kom till platsen på 1800-talet var det en blomstrande industriort tack vare gott om användbara råvaror som timmer, kol, guld och flax. Det sistnämnda är ett sorts gräs som man tillverkade rep av förr i tiden.

Strax utanför Takaka finns Te Waikoropupū Spring, även känd som Pupu Springs, som är den största sötvattenskällan på Nya Zeeland. Vattnet här är kristallklart och kommer via underjordiska källor från Takaka River. Det pumpas upp ungefär 14 000 liter per sekund och sikten är över 60 meters djup. Det sägs att det här är det renaste vatten som finns på jorden. Eftersom detta är en helig plats för landets urinvånare får vattnet inte ens vidröras.

Golden Bay har underbara sandstränder och allra längst upp finns landtungan Farwell Spit, som sträcker sig drygt 40 kilometer österut från Cape Farwell som är Sydöns nordligaste punkt. Golden Bay erbjuder massor av olika aktiviteter där man kan vandra, bada, fiska, åka kanot eller rida.

Bästa stränderna

Tata och Pohara om man vill bada vid långa vita sandstränder men missa absolut inte den spektakulära Wharariki Beach norröver på västsidan. Inte en perfekt badstrand, eftersom vattnet är enormt strömt, men detta är utan tvekan Nya Zeelands absolut vackraste strand med enorma sanddynor och otroliga klippformationer i havet. Här finns en sälkoloni och enormt många olika fågelarter. Åker man från Collingwood följer man bara skyltarna mot Farwell Spit och när man kommer fram till Puponga kör man åt vänster och följer skyltarna mot Wharariki Beach och parkerar där vägen tar slut. Vandringen ner till stranden tar ungefär tjugo minuter och passar både unga och äldre med normal kondition. Glöm inte och ta med dig en vindjacka eftersom det är känt för sin starka vind.

Konst

Det finns ett stort antal gallerier i Golden Bay som är ett populärt tillhåll för många etablerade konstnärer. Plocka upp broschyren The Arts Guide från vilken turistbyrå som helst.

Museum

Golden Bay museum i Takaka och det lilla muséet i Collingwood ger dig en bra historisk inblick från forna tider och fram till idag.

Bäst kaffe

Det finns flera kaféer i stan som serverar gott kaffe men det mest kända och populära är Wholemeal Café vars utbud av maträtter och bakverk och är helt ekologiskt.

Törstig?

The Mussel Inn är en ikon och samlingspub för både lokalbor och besökare. Här serveras ett stort utbud av lokala ölsorter, cider och alkoholfria alternativ. För övrigt ska det också nämnas att Takaka har det absolut bästa dricksvattnet på hela Nya Zeeland, kanske till och med världens bästa.

Visitors say: You all look so happy.

Locals say: You would too if you lived here. ★

Bästa hemsidan: www.goldenbaynz.co.nz

AUSTRALISKA SLANGUTTRYCK

Att engelsmännen alltid varit fascinerade av sitt eget språk och älskar ordlekar av olika slag är nog knappast en nyhet. Det är kanske just därför som australiensarna har fortsatt att utveckla hundratals unika ord som de flitigt använder sig av i många sammanhang. Många nya ord är knutna till mat och dryck, yrken, eller saker men även lite humoristiska situationer som gemene man kan hamna i.

Här är en lista som eventuellt kan vara till hjälp på nästa resa.

Slanguttryck	Australiska	Svenska
Arvo (afternoon)	"See ya this arvo!"	Vi ses i eftermiddag!
Avo (avocado)	I'll have some avo on my toast	Jag ska ha lite avocado på min smörgås
Agro (angry)	"Don't go agro on me mate!"	Bli nu inte arg!
Airy Fairy (vague)	That all sounds a bit airy fairy to me	Det låter lite suddigt (vagt)
Bathers (bathing suit)	Don't forget to bring your bathers	Glöm inte ta med badkläderna
Big night	"Gee, that was a big night last night."	Det blev en lyckad utekväll igår
Beyond the Black Stump	How far is it? Oh, beyond the black stump.	Hur långt är det dit? Så långt du kan se och lite till
Bikkie (biscuit)	Would you like another bikkie?	Vill du en liten (små) kaka till?
Chokkie Bikkie	How about a chokkie bikkie?	Vill du en liten chokladkaka?
Big Smoke (big city)	So you're from the big smoke?	Så du kommer från en stor stad?
Bonnet (car hood)	Have a look under the bonnet.	Titta under huven (bilen)
Boot (trunk)	"Maybe it will fit in the boot? "	Den går kanske in i bakluckan (på bilen)
Bootle-O (bottle shop)	"Let's swing by the Bootle-O on the way home?"	Ska vi svänga förbi öl & vinbutiken på vägen hem?
Bonkers (crazy)	"Have you all gone bonkers?"	Har ni blivit helt tokiga?
Brekkie/brekky (breakfast)	"have you had brekkie yet?"	Har du redan ätit frukost?
Good on ya!	I heard you won. Good on ya!	Jag hörde att du vann. Bra gjort!
Burl	"Let's give it a burl!"	Vi testar! (provar något nytt)
Chin-Wag (long discussion)	They chin-wagged all the way home	De pratade oavbrutet hela vägen hem
Chook (chicken)	Let's check if the chooks has laid any eggs	Vi kollar om hönorna ha lagt några ägg
Cook Top	Watch out, the cook top is still hot	Var försiktig, spisen är fortfarande varm
Cuppa (cup of tea)	It must be time for a cuppa!	Det måste vara dags för en kopp te.
Dead Ringer (exactly the same)	Your son is a dead ringer!	Din son är en exakt kopia!
Dogs breakfast (mess)	That turned out to be a dog's breakfast	Det blev pannkaka av alltihop
Drongo (idiot)	He's a bit of a drongo that one!	Han är lite bakom flöten
Dunno (I don't know)	Dunno what you're talking about	Jag vet inte vad du pratar om
Elbow Grease (hard work)	I had to use some elbow grease to get nut off	Det var tufft att få av den rostiga bulten
Esky	Don't forget to bring the Esky, will you?	Glöm inte ta med kylväska
Exy (expensive)	That sounds a bit exy to me	Det där låter lite dyrt
Flat Out (quick)	We are working flat out here	Vi jobbar så snabbt det bara går
Footpath	Always walk on the footpath	Gå alltid på trottoaren
Kerb	Don't hit the kerb when you drive	Kör inte in i trottoarkanten
Fortnight	I get paid once a fortnight	Jag får min lön var fjortonde dag

Hur står det till med elitidrotten i australien?

Text: Erwin Apitzsch - Foto: Lars Wallin

Av tradition är Australien en mycket stark idrottsnation internationellt och den klart dominerande nationen i Oceanien. De individuella idrotter som man mest förknippar Australien med är simning och tennis och i lagidrotter rugby.

VM i simning avgjordes i Gwangju, Sydkorea den 21-28 juli. Australien var som vanligt mycket framgångsrikt. De australiska simmarna tog totalt 19 medaljer fördelat på fem guld, åtta silver och sex brons. Damerna tog 11 medaljer (3 guld, 4 silver och 4 brons) herrarna sex medaljer (1 guld, 3 silver och 2 brons) på herrsidan. I mixed-stafetterna tog Australien guld på 4x100 meter medley och silver på 4x100 meter frisisim.

På den negativa sidan noteras att den 20-åriga australiska simmerskan Shayna Jack, missade VM på grund av ett positivt dopingprov. Det australiska simförbundet hävdade först att Shayna Jack drog sig ur VM av personliga skäl, men under mästerskapet i Sydkorea kom sanningen fram. Shayna Jack hade testat positivt för Ligandrol, en muskelstimulerande substans som är dopingklassad. Den australiska antidopingbyrån ASADA har tillämpat sitt strängaste straff och stängt av henne i fyra år. Shayna Jack har inte förnekat att något hittats i hennes kropp men genom att hänvisa till sina dagboksanteckningar om sitt intag av kosttillskott, hoppas hon kunna visa att de positiva proven var en olyckshändelse. Det australiska simförbundet har fått kritik för hur de har hanterat ärendet. Daily Telegraph-krönikören Jessica Halloran tycker att man gjorde fel genom att inte vara öppen med sanningen från början.

– Den brutala idrotten har blivit avklädd av hemligheter, lögner och ursäkter. Hanteringen av Shayna Jacks positiva dopingprov har varit en katastrof redan från början och har sett till att sporten hamnat mitt i en katastrof som den har skapat själv.

Den australiske cyklisten Jack Bobridge, som vann ett OS-silver i Rio de Janeiro 2016, har sedan dess haft en dalande karriär. Hans karriär som cyklist tog slut sedan han drabbats av ledgångsreumatism och dragits in i ett liv med fester, alkohol och droger. Efter anklagelserna om droghandel gick det utför med hans gym och cykelshop då kunderna blev färre och färre. I början av juli dömdes Jack Bobridge i australisk domstol till fyra och ett halvt års fängelse för narkotikahandel.

Den australiske tennisspelaren Bernard Tomic framtogs sina prispengar i Wimbledonturneringen i London med motiveringen att han spelade för dåligt. Den 96-rankade australiern förlorade i första omgången mot en fransman med setsiffrorna 2-6, 1-6 och 4-6 efter bara 58 minuter – den kortaste matchen på femton år. Med motiveringen ”Inte nådde upp till den nivå av professionalitet som krävs” framtogs han prispengarna på 45 000 pund (cirka 525 000 kronor). Bernard Tomic förklarade att anledningen till hans dåliga spel var trötthet och illamående. ”Jag hade precis flugit från Turkiet efter att ha förlorat i kvartsfinalen och dessförinnan spelat några matcher i 40-gradig värme. Jag var nedbruten och började må dåligt”.

En annan australisk tennisspelare, Nick Kyrgios, vann första matchen i US Open i slutet av juli och gick sedan ut med att ”ATP-touren är korrupt”. Han syftade då på att han efter sitt vredesutbrott i en tidigare tävling fick böter på drygt en miljon kronor. I ett twitteruttalande ångrade han ordvalet ”korrupt” och menade att dubbelmoral var vad han menade.

Men det finns också positiva händelser. Australiens silvermedaljör på 400 meter fritt i VM i simning, **Mack Horton**, vägrade gå upp på prispallen tillsammans med Kinas guldmedaljör **Sun Yang**. Kinesen friades tidigare i år av det internationella simförbundet från misstankar att ha saboterat ett dopningstest, men den internationella antidopningsbyrån har överklagat beslutet till idrottens skiljedomstol. Det internationella simförbundet utfärdade dock en varning till Horton och det australiska simförbundet. Mack Hortons prispallsprotest mot den kontroversielle kinesen Sun Yang hyllades dock av simmarkkollegorna.

På den idrottsliga sidan kan flera positiva resultat för Australien noteras. Framgångarna i VM-simningen föregicks av VM i fotboll för damer där Australien blev tvåa i sin grupp efter att ha förlorat mot Italien 1-2 (efter en ledning med 1-0), vunnit mot Brasilien 3-2 (efter underläge 0-2) och Jamaica 4-1. Sedan förlorade man 16-delsfinalen mot Norge med 1-4 efter straffsparkar, men att ta sig vidare från grupp-spelet var en stor framgång.

En annan, överraskande, framgång kom i basket då Australiens damer besegrade USA med 98-94 i en uppvärmningsmatch inför VM i

Kina inför 52 079 åskådare i Melbourne. Det var USA första förlust på tretton år efter 78 raka segrar.

I lagidrotten netball, en variant av basketboll, blev de australiska damerna tvåa i VM efter förlust mot Nya Zeeland i finalen. Att dessa länder spelade final mot varandra var dock mera väntat då Australien och Nya Zeeland har mötts i finalen de senaste sex åren.

I tennis vann *Ashleigh Barty* titeln i den franska Grand Slam-turneringen i maj efter seger i finalen mot *Marketa Vondrousova* med 6-1, 6-3, den första australiska segern sedan 1973.

De negativa exemplen på vad idrott inte ska vara, bara under de senaste månaderna, visar att det förekommer händelser som man önskar att elitidrotten förskonas från. Att bryta mot reglerna och olämpligt upp-

trädande är förödande för idrotten, både för publiken och ungdomarna världen över som ser upp till sina idoler, som på alla sätt borde vara föredömen på och utanför tävlingsarenan.

De problemsituationer som jag har redovisat här, och även andra, förekommer i en mängd idrotter och i flera länder i hela världen, men då artikeln handlar om Australien har jag tagit exemplen därifrån. Som svar på frågan i rubriken kan man säga att prestationsmässigt står sig Australien mycket bra i den internationella konkurrensen, men både på förbunds- och individuell nivå behövs en skärpning i enlighet med idrottsrörelsens regler om fair play. Detta gäller givetvis alla länder. ★

BLI MEDLEM / FÖRMÅNER

Bli medlem i Vänskapsföreningen och utöka dina kunskaper om länderna, inte bara som rese mål, utan också om bland annat kultur, historia, sport, vin, studier, arbete och hur det är att leva i Australien och Nya Zeeland. Det är också ett forum för medlemmarna att dela egna reseupplevelser med andra med samma intresse.

Bli medlem

Inbetalning av 200 SEK till PlusGiro konto 54 81 31-2. Var vänlig ange namn, ev. medlemsnummer och e-postadress. Vi arbetar konstant med att skaffa flera och bättre fördelar för dig som medlem. Utöver medlemstidningen Down Under, hemsidan och deltagande i olika arrangemang runt om i landet.

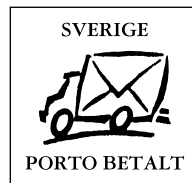
MEDLEMSKORT 2019

AUSTRALIA
NEW ZEALAND
FRIENDSHIP SOCIETY OF SWEDEN

NAMN: _____

www.australien-nyazeeland.se

B

Vill du *skriva en artikel* för **DOWN UNDER?**

Har du rest, studerat, arbetat eller
upplevt något intressant med koppling
till Australien och Nya Zeeland?

Kontakta oss via www.australien-nyazeeland.se

